

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 225/03-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. decembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. L., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Nto-D-8/03 zo 16. októbra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. L. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2003 doručená sťažnosť Ing. I. L., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., Advokátska kancelária, B., ktorou žiadal, aby o porušení jeho práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v Listine základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“)

sp. zn. 8 Nto-D-8/03 zo 16. októbra 2003 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 8 Nto-D-8/03 zo dňa 16. 10. 2003 porušil právo na zákonný súd a sudcu sťažovateľa (...), pričom Krajský súd v Bratislave porušil jeho práva podľa čl. 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 38 ods. 1) Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 1) a čl. 48 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Nto-D-8/03 zo dňa 16. 10. 2003 sa zrušuje a vec sa prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby o nej znovu konal a rozhodol.“

K porušeniu práva na zákonný súd a zákonného sudcu došlo podľa sťažnosti tým, že napadnutým uznesením krajský súd nevyhovел námietke zaujatosti sťažovateľa voči predsedníčke senátu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) JUDr. I. H. a členom jej senátu. Konkrétne uviedol, že podaním z 26. septembra 2003 vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu a senátu ako takému, ako aj voči všetkým sudcom okresného súdu a krajský súd napadnutým uznesením s odvolaním sa na § 25 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) nevyhovел jeho návrhu na delegáciu veci inému súdu a podľa § 30 ods. 1 TP rozhodol, že označená predsedníčka senátu, ako aj členovia senátu nie sú vylúčení z konania pred okresným súdom.

V sťažnosti vytýkal napadnutému uzneseniu, že krajský súd nepreskúmal zákonnosť a ústavnosť namietaného postupu, pretože krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že „z pohľadu rozhodovania o mojom návrhu vo vzťahu k JUDr. I. H. a členom senátu nie je možné hodnotiť správnosť postupu ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu sudkyne sudkyňi JUDr. L. H. a rozhodnutie predsedu okresného súdu o prerozdelení jej agendy“. Podľa sťažovateľa s týmto záverom krajského súdu nemožno súhlasiť. Podľa neho „využil príslušné súdno-procesné inštitúty, t. j. v tomto prípade inštitút vylúčenia súdu a sudcu (§ 25, 30, 31 Tr. por.) a súd sa v rámci týchto procesných inštitútov je povinný zaoberať vecne mojimi námietkami“.

Podľa sťažovateľa sa krajský súd neriadil čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy, keď v rozpore s týmito ustanoveniami „rozhodol súčasne o mojom návrhu na odňatie a prikázanie veci podľa § 25 Tr. por. spolu s námietkou, ktorú som vzniesol voči predsedkyni senátu a členom senátu“. Krajský súd tým porušil jeho ústavné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Podľa sťažovateľa „rozhodnutie krajského súdu podľa § 30 ods. 1) Tr. por. je nezákonné a neústavné“ a je porušením jeho ústavného práva „zakotveného v čl. 48 ods. 1) Ústavy SR a súčasne porušením čl. 6 ods. 1) Dohovoru... a čl. 38 ods. 1) Listiny...“, pretože krajský súd vzhľadom na obsah vznesenej námietky „mohol rozhodovať len o mojom návrhu na odňatie a prikázanie veci, avšak nemohol už rozhodnúť podľa § 30 ods. 1) Tr. por. o námietke voči predsedkyni senátu JUDr. I. H. a členom senátu. Nemohol tak urobiť preto, že o tejto námietke podľa § 30 ods. 2) Tr. por. by tak musel urobiť orgán, ktorého sa dôvody námietky týkajú, t. j. senát JUDr. I. H.“. Podľa sťažovateľa mu krajský súd týmto nezákonným postupom „uprel právo na súdnu ochranu“ podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tým, že krajský súd „rozhodoval o niečom, na čo nie je zmocnený zákonom“, porušil aj jeho ústavné právo podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a označené práva podľa Dohovoru a listiny.

Sťažovateľ svoj záver „o nezákonnom a neústavnom postupe krajského súdu“ teda odvodil z týchto skutočností:

„a) Odňatie zákonnému sudcovi a porušenie mojich ústavných práv v tomto smere v súlade s Trestným poriadkom môžem namietať len cestou § 25 a § 30 a 31 Tr. por.

b) Krajský súd v Bratislave sa námietkami vo veci samej vôbec nezaoberal a to v rozpore s čl. 144 ods. 1) Ústavy SR, pretože moje námietky zaujatosti, ktoré som odôvodnil tým, že:

- som bol odňatý zákonnému sudcovi, ktorého výkon pozastavil rozhodnutím minister spravodlivosti SR,*
- prerozdelenie súdnej agendy oddelenia sudkyne JUDr. E. H. nebolo vykonané v súlade s rozvrhom práce Okresného súdu,*
- som namietať predsedkyňu senátu JUDr. I. H. a poukázal som na pochybnosti objektívnej nestrannosti,*

- som namietal zaujatost' sudcov okresného súdu a spochybnil som objektívnu nestrannosť a nezávislosť, čo som odôvodnil postupom ministra spravodlivosti voči sudkyni JUDr. H., jej vyjadrením v médiách o zasahovaní výkonnej moci do môjho prípadu a vyjadreniami ministra spravodlivosti voči sudcom o nedostatku občianskej odvahy a občianskej statočnosti v mojich veciach rozhodovať, čo som hodnotil ako nátlak predstaviťa výkonnej moci na nezávislosť súdu a za stav ovplyvňovania a zastrasovania sudcov, tieto vôbec nepreskúmaval.

c) Podanie, ktorým som vzniesol námietku zaujatosti voči predsedkyni senátu a senátu ako takému a ktorým som vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Bratislava III., ktoré pripájam ako dôkaz k tejto ústavnej sťažnosti aj s prílohami, žiadam považovať v jej odôvodnení, ako aj v skutkových tvrdeniach za súčasť odôvodnenia mojej ústavnej sťažnosti.“

Sťažovateľ pripojil k sťažnosti písomnosti, na ktoré sa odvolal.

Napokon sťažovateľ namietal, že „K odňatiu zákonnému sudcovi došlo na základe vyhlášky MS SR č. 66/92 Zb. o spravovacom poriadku pre okresné a krajské sudy a to predpisom druhotnej právnej sily, vydaným orgánom štátnej správy. V takomto konaní nie som účastníkom konania, pretože rozhodnutie bolo vydané v rámci štátnej správy súdov“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne (...) o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z cit. čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 22/03, I. ÚS 44/03). Inými slovami, právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorej ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (pozri tiež nález sp. zn. II. ÚS 55/98 z 18. októbra 2001).

Pretože v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecného súdu, bolo v právomoci ústavného súdu len posúdenie, či účinky výkonu právomoci všeobecného súdu (v danom prípade krajského súdu) vo veci sťažovateľa, t. j. prejednanie a rozhodnutie o jeho návrhu z 26. septembra 2003, ktorým vzniesol námietku zaujatosti voči predsedníčke senátu JUDr. I. H. a senátu ako takému, ako aj voči všetkým sudcom okresného súdu, sú zlučiteľné s citovanými článkami ústavy, listiny a Dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť to, že ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by odôvodňovala čo i len možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, resp. ak ústavný súd

nezistí priamu súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (napr. I. ÚS 10/02, I. ÚS 122/02, I. ÚS 52/03).

Napadnutým uznesením krajský súd rozhodol takto:

„I. Podľa § 25 ods. 1 Tr. por. per analog. sa návrhu obvineného Ing. I. L. na odňatie veci Okresnému súdu Bratislava III, z dôvodu zaujatosti sudcov tohto okresného súdu, nevyhovuje.

II. Podľa § 30 ods. 1 Tr. por. predsedkyňa senátu JUDr. I. H. a členovia senátu nie sú vylúčení z konania pred okresným súdom v trestnej veci obvineného Ing. I. L. vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 2 T-D-34/01.“

V odôvodnení tohto rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol: *«(...) Opatrením predsedu okresného súdu zo dňa 22. 8. 2003 (Spr. 3022/2003-56) bola trestná vec obvineného (sp. zn. 2 T 0034/01) pridelená JUDr. I. H. Tomuto rozhodnutiu predchádzalo rozhodnutie ministra spravodlivosti SR o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu JUDr. I. H. a odňatí pridelených spisov. Obvinený Ing. I. L. písomne podal na okresný súd námietku zaujatosti voči predsedkyňi senátu JUDr. I. H., senátu a voči všetkým sudcom Okresného súdu Bratislava III. Námietky obvinený odôvodnil v podstate tým, že*

- bol odňatý zákonnému sudcovi, ktorého výkon pozastavil rozhodnutím minister spravodlivosti SR,*
- prerozdelenie súdnej agendy oddelenia sudkyne JUDr. I. H. nebolo vykonané v súlade s rozvrhom práce okresného súdu,*
- voči predsedkyňi senátu JUDr. I. H. poukázal na pochybnosti objektívnej nestrannosti, nie pre subjektívnu nestrannosť,*
- zaujatosť sudcov okresného súdu (spochybnenie objektívnej nestrannosti a nezávislosti) odôvodnil postupom ministra spravodlivosti voči sudkyňi JUDr. I. H., jej vyjadrením v médiách o zasahovaní výkonnej moci do prípadu obvineného, vyjadreniami ministra spravodlivosti voči sudcom (nedostatok občianskej odvahy a občianskej statočnosti v ich rozhodovaní), čo možno hodnotiť ako nátlak predstaviteľa výkonnej moci a ide o stav ovplyvňovania a zastrášovania sudcov okresného súdu.*

Krajský súd na neverejnom zasadnutí, po oboznámení so spisovým materiálom, písomným vyjadrením sudcov okresného súdu a predsedkyňi senátu JUDr. I. H., dospel k záveru, že návrh obvineného nie je dôvodný. Pre vylúčenie sudcu a prísediaceho je potrebné preukázať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka príp. k ich obhajcom. Z písomného vyjadrenia JUDr. I. H. zo dňa 9. 10. 2003 vyplýva, že obvineného nepozná, vo veci sa necíti zaujatá. Na výkon jej sudcovskej funkcie nemá vplyv výkon riadiacej funkcie, a neboli na jej osobu robené žiadne tlaky. Aj z vyjadrenia sudcov okresného súdu (č. l. 304) možno konštatovať, že ani jeden sa voči obvinenému necíti byť zaujatý. Námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu možno zaradiť medzi dôležité dôvody na odňatie predmetnej trestnej veci postupom podľa § 25 ods. 1 Tr. por. Tento postup však nie je dôvodný, keďže vyjadrenia sudcov okresného súdu nepreukazujú konkrétne okolnosti ich zaujatosti. Krajský súd pripomína, že to boli sudcovia tohto okresného súdu, ktorí už v dvoch trestných veciach obvineného rozhodovali, a týchto obvinený nenamietal. Ich rozhodnutia sú právoplatné čo dokumentuje ich objektívnosť a nestrannosť (5 T 00119/00, 5 T 11/01). Aj vo vzťahu k predsedkyňi senátu JUDr. I. H. a členom senátu neboli preukázané žiadne konkrétne okolnosti pre vyslovenie zaujatosti. Predsedkyňa senátu, po pridelení trestnej veci, urobila iba prvý úkon (predvolanie obvinených na informatívny výsluch), pričom ani z tohto postupu žiadna konkrétna okolnosť nepotvrďuje návrh obvineného. Z pohľadu rozhodnutia o návrhu obvineného vo vzťahu k JUDr. I. H. a členom senátu nie je možné hodnotiť správnosť postupu ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu funkcie sudkyňi JUDr. I. H. a rozhodnutie predsedu okresného súdu o prerozdelení jej agendy. Odôvodňovať určitú premisu mediálnymi vyjadreniami, má špekulatívno-deduktívny charakter a nemá žiadnu trestno-procesnú hodnotu pri posudzovaní podmienok vylúčenia orgánov činných v trestnom konaní. (...) V konkrétnom prípade, vo vzťahu k predsedkyňi senátu JUDr. I. H. nie je oprávnená obava, že nie je nestranná z titulu výkonu riadiacej funkcie. Táto funkcia má dosah k súdnej správe, nie k rozhodovacej činnosti sudcu. Záver v písomnom odôvodnení sťažnosti, že „z titulu funkčného postavenia je priamo závislá od rozhodnutí jej nadriadených až po ministra spravodlivosti, ako predstaviteľka výkonnej moci“ je abstraktné vymedzenie funkčného vzťahu, prispôbené k predpokladanej hypotéze navrhovateľa.»

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s týmto rozhodnutím krajského súdu a jeho právnym názorom uvedeným v napadnutom uznesení, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jeho veci.

Krajský súd sa v napadnutom uznesení konkrétne odvolal na § 25 ods. 1 TP, podľa ktorého z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený, ako aj na § 30 ods. 1 TP, podľa ktorého z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci, (...) u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Pokiaľ sťažovateľ v tejto súvislosti tvrdil, že krajský súd v rozpore s čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy „*rozhodol súčasne o mojom návrhu na odňatie a prikázanie veci podľa § 25 Tr. por. spolu s námietkou, ktorú som vzniesol voči predsedkyni senátu a členom senátu*“, a zároveň tým porušil jeho právo podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pretože vzhľadom na obsah vznesenej námietky mohol krajský súd „*rozhodovať len o mojom návrhu na odňatie a prikázanie veci, avšak nemohol už rozhodnúť podľa § 30 ods. 1) Tr. por. o námietke voči predsedkyni senátu JUDr. I. H. a členom senátu (...) preto, že o tejto námietke podľa § 30 ods. 2) Tr. por. by tak musel urobiť orgán, ktorého sa dôvody námietky týkajú, t. j. senát JUDr. I. H.*“, ústavný súd nezistil taký výklad uvedených ustanovení krajským súdom a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, listiny a Dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecným súdom je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02). Sťažovateľ vo svojom návrhu z 26. septembra 2003 vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu, t. j. námietku, ktorú podľa názoru krajského súdu „*možno zaradiť medzi dôležité dôvody na odňatie predmetnej trestnej veci postupom podľa § 25 ods. 1 Tr. por.*“ Takýto výklad dotknutého ustanovenia krajským súdom nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento výklad natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Ak uvedené ustanovenie upravuje, že „o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený“, t. j. v danom prípade nepochybne krajský súd, nemožno potom krajskému súdu vyčítať, že o návrhu sťažovateľa z 26. septembra 2003 rozhodol vyššie uvedeným spôsobom. V žiadnom prípade nejde v napadnutom uznesení krajského súdu o taký výklad a takú aplikáciu uvedeného ustanovenia zákona, ktoré by mali odôvodniť oprávnenie ústavného súdu, aby jeho výklad nahradil vlastným alebo aby ho považoval za inak ústavne neudržateľný.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej namietal, že krajský súd nepreskúmal zákonnosť a ústavnosť namietaného postupu v rozsahu, v ktorom v napadnutom uznesení uviedol, že z pohľadu rozhodovania o jeho „návrhu vo vzťahu k JUDr. I. H. a členom senátu nie je možné hodnotiť správnosť postupu ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu sudkyne sudkyňi JUDr. L. H. a rozhodnutie predsedu okresného súdu o prerozdelení jej agendy“. Ústavný súd aj túto námietku sťažovateľa posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Podľa § 22 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a príseďiacich“) „Sudca, ktorý je trestne stíhaný za úmyselný trestný čin alebo proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu, môže mať až do právoplatného skončenia súdneho alebo disciplinárneho konania a prípadne naň nadväzujúceho rozhodnutia prezidenta o odvolaní z funkcie sudcu dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu“ (ods. 1). „O dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu rozhoduje

a) súdna rada, ak ide o predsedu najvyššieho súdu, podpredsedu najvyššieho súdu a sudcu najvyššieho súdu, b) minister v ostatných prípadoch“ (ods. 2).

Pokiaľ krajský súd v tejto súvislosti v napadnutom uznesení uviedol, že „*Opatrením predsedu okresného súdu zo dňa 22. 8. 2003 (...) bola trestná vec obvineného (sp. zn. 2 T 0034/01) pridelená JUDr. I. H. (...)*“, a že „*Tomuto rozhodnutiu predchádzalo rozhodnutie ministra spravodlivosti SR o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu JUDr. L. H. a odňatí pridelených spisov*“, potom dôvody, ktoré krajský súd v tejto súvislosti v napadnutom uznesení uviedol, treba považovať za relevantné a dostatočné. Sťažovateľ v návrhu z 26. septembra 2003, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodoval, uviedol, že „Predseda Okresného súdu Bratislava III mi listom č. Spr. 3441/2003 zo dňa 4. 9. 2003 oznámil, že rozhodnutím pod č. 3266/2003-41 zo dňa 6. 8. 2003 minister spravodlivosti SR dočasne pozastavil výkon sudcu sudkyňi Okresného súdu Bratislava III. JUDr. L. H. a to do právoplatného skončenia disciplinárneho konania voči jej osobe. Súčasne mi týmto listom oznámil, že vzhľadom na toto rozhodnutie v rámci rozdelenia agendy sudkyne JUDr. H., ktorej bol dočasne pozastavený výkon funkcie, boli pridelené veci týkajúce sa mojej osoby iným sudcom“. Sťažovateľ bol teda o dôvode, pre ktorý došlo k zmene v osobe zákonnej sudkyne, riadne uzrozumený ešte pred tým, ako vzniesol svoju námietku zaujatosti, a krajský súd mohol legitímne na túto jeho vedomosť nadviazať.

Za tohto skutkového stavu nemožno krajskému súdu potom vyčítať, že sa v odôvodnení napadnutého uznesenia obmedzil len na vyššie uvedené konštatovanie. Aj podľa názoru ústavného súdu je samotný fakt dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu podľa § 22 zákona o sudcoch a prísediaciach takou právnou skutočnosťou, ktorá v sebe o. i. obsahuje potrebu vykonania zmeny v osobe zákonného sudcu. K tomu treba dodať, že zmena v zložení súdu v priebehu konania nevyvoláva nutne problém z hľadiska čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri napr. Öcalan v. Turecko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. marca 2003). Okrem toho právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny je potrebné vykladať a uplatňovať aj v kontexte ďalších aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru. Najmä je potrebné dbať o to, aby

aj v týchto prípadoch bol postup všeobecného súdu v súlade so základným právom na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), resp. v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V súvislosti s týmito právami ústavný súd už zdôraznil, že ústava v cit. článku zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (pozri napr. I. ÚS 89/02).

Avšak aj vzhľadom na to, že podľa § 22 ods. 3 zákona o sudcoch a prísediacich „Rozhodnutie podľa odseku 2 písm. b) môže súdna rada na návrh dotknutého sudcu zrušiť do 30 dní od oznámenia rozhodnutia“, evidentne nemohol krajský súd porušiť označené články ústavy ani tým svojím právnym názorom, keď uviedol, že v kontexte vznesenej námietky zaujatosti „nie je možné hodnotiť správnosť postupu ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu sudkyne sudkyňi JUDr. L. H.“.

Podľa názoru ústavného súdu iný záver nemožno vyvodiť, ani pokiaľ ide o sťažovateľom namietané odôvodnenie krajského súdu, ktorým tento vyslovil rovnaký právny názor aj ohľadne „rozhodnutia predsedu okresného súdu o prerozdelení (...) agendy“ dotknutej sudkyne.

Postup pri „prerozdelení agendy“ je upravený v zákone č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý o. i. v § 7 ods. 2 ustanovuje, že zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci, a že ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Ďalej zákon o súdoch ustanovuje, že činnosť súdov sa pri zabezpečovaní riadneho výkonu súdnictva určuje v rozvrhu práce na kalendárny rok, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 26 ods. 1), a že rozvrh práce obsahuje spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce, ak sa zmení personálne obsadenie súdu (...) (§ 26 ods. 3 písm. e).

Je nepochybné, že uvedené rozhodnutie predsedu okresného súdu o „prerozdelení agendy“ zákonnej sudkyne sťažovateľa bolo priamym dôsledkom rozhodnutia o pozastavení výkonu sudkyne a v tomto zmysle toto rozhodnutie predsedu okresného súdu reagovalo na „zmenu v personálnom obsadení súdu“. Aj o tomto rozhodnutí bol sťažovateľ podrobne informovaný v spomenutom liste predsedu okresného súdu ešte pred uplatnením námietky zaujatosti, dokonca, ako uviedol v návrhu z 26. septembra 2003, predseda okresného súdu mu umožnil nahliadnuť do rozvrhu práce na kalendárny rok 2003. Ústavný súd odôvodnenie krajského súdu, ktorým bližšie neskúmal postup okresného súdu podľa zákona o súdoch a príslušného rozvrhu práce, nepovažoval v okolnostiach danej veci za nedostatočné alebo za inak ústavne neudržateľné.

Je síce pravdou, že sťažovateľ v návrhu z 26. septembra 2003 tvrdil, že *«prerozdelenie agendy zákonnej sudkyne nebolo vykonané v súlade so zásadami stanovenými rozvrhom práce pri prideliovaní vecí, najmä s prihliadnutím na to, že sa malo postupovať analogicky v zmysle ods. 4) písm. b), prípadne podľa postupu stanoveného v ods. 5) alebo 6), písm. a) časti plánu práce „Režim prideliovania vecí zákonnému sudcovi“.* V tomto smere namietam, že tzv. zákonný sudca bol určený v rozpore s náhodným výberom a že (...) *uvedeným postupom som bol odňatý zákonnému sudcovi»*, avšak toto jeho tvrdenie bolo uvedené v návrhu, ktorým namietal zaujatosť všetkých sudcov okresného súdu. Za tohto stavu veci ústavný súd nevidí dôvod, prečo by mal spochybníť odôvodnenie krajského súdu v tom zmysle, že *„Aj vo vzťahu k predsedkyni senátu JUDr. I. H. a členom senátu neboli preukázané žiadne konkrétne okolnosti pre vyslovenie zaujatosti.(...) Z pohľadu rozhodnutia o návrhu obvineného vo vzťahu k JUDr. I. H. a členom senátu nie je možné hodnotiť (...) rozhodnutie predsedu okresného súdu o prerozdelení jej agendy“*, resp. že *«vo vzťahu k predsedkyni senátu JUDr. I. H. nie je oprávnená obava, že nie je nestranná z titulu výkonu riadiacej funkcie. Táto funkcia má dosah k súdnej správe, nie k rozhodovacej činnosti sudcu. Záver v písomnom odôvodnení sťažnosti, že „z titulu funkčného postavenia je priamo závislá od rozhodnutí jej nadriadených až po ministra spravodlivosti, ako predstaviteľka výkonnej moci“ je abstraktné vymedzenie funkčného vzťahu, prispôbené k predpokladanej hypotéze navrhovateľa»*. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru

o zjavnej neodôvodnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Napokon, na námietku sťažovateľa, podľa ktorej „k odňatiu zákonnému sudcovi došlo na základe vyhlášky MS SR č. 66/92 Zb. o spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy a to predpisom druhotnej právnej sily, vydaným orgánom štátnej správy (...)“, ústavný súd nemohol prihliadať, pretože nebola obsahom jeho návrhu z 26. septembra 2003, krajský súd sa ňou preto nemohol v žiadnom smere zaoberať a z tohto dôvodu medzi jeho napadnutým uznesením a touto námietkou nie je relevantná priama súvislosť.

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2003